SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:804

av Magdalena Hermelin (M)

Rättssäkerhet för privata skogsägare vid begränsningar av skogsbruk

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utveckla en nationellt enhetlig kvalitetssäkring av artuppgifter och annat naturvårdsunderlag som används vid myndighetsbeslut som begränsar skogsbruk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa skyndsam handläggning och återkommande prövning av behovet av tillfälliga myndighetsbeslut som hindrar skogsbruk i väntan på ytterligare utredning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den som äger skog ska kunna planera, investera och ta ansvar för sin fastighet. När staten begränsar brukandet måste den också ta ansvar för att underlaget håller och att ärendet drivs framåt. En skogsägares ekonomi får inte bli beroende av en utredning utan tydligt slut.

För familjeföretag i Östergötland och andra skogslän ingår skogen ofta i samma ekonomi som jordbruket. En planerad avverkning kan finansiera en investering, en amortering eller ett generationsskifte. Ett uppskjutet besked kan därför få konsekvenser för hela företaget.

Äganderätten måste märkas också i myndigheternas vardagliga arbete. Det kräver att ingripanden går att förstå, granska och få prövade inom rimlig tid. Underlaget ska tåla granskning. Uppgifter om skyddade arter är viktiga för naturvården. Men en registrerad observation och bedömningen att en viss skogsbruksåtgärd måste begränsas är två skilda saker. Sambandet behöver förklaras i varje ärende. Regeringen bör därför låta utveckla en nationellt enhetlig kvalitetssäkring av det underlag som används vid ingripanden i skogsbruket.

Den bör omfatta observationernas tillförlitlighet, geografiska precision, aktualitet och betydelse för den planerade åtgärden. Äldre uppgifter kan vara relevanta, men deras betydelse måste bedömas utifrån arten och förhållandena på platsen. Myndigheten bör tydligt redovisa vad som är dokumenterat, vad som är en sakkunnig bedömning och vilka osäkerheter som kvarstår. Samma krav på saklig granskning bör gälla oavsett vem som har lämnat uppgifterna. Markägaren behöver få ett begripligt underlag för att kunna bemöta bedömningen, med den hänsyn till känsliga artuppgifter som lagstiftningen kräver. Försiktighetsprincipen kan motivera åtgärder även när kunskapen är ofullständig. Då behöver myndigheten förklara vilken risk som motiverar ingripandet och hur begränsningens omfattning har bestämts.

Ett tillfälligt stopp måste följas av aktiv handläggning. När en avverkning stoppas i väntan på ytterligare utredning uppstår ett särskilt ansvar för myndigheten att föra ärendet framåt. Regeringen bör säkerställa rutiner för att sådana ärenden prioriteras och att behovet av den tillfälliga begränsningen prövas återkommande. Vid ett stopp bör det framgå vilka frågor som återstår, vem som ansvarar för nästa steg och när en ny bedömning ska göras. Om en inventering behöver ske under en viss årstid ska väntetiden förklaras och planeringen anpassas därefter.

Myndigheten bör också pröva om begränsningen kan avgränsas till en mindre del av området eller till vissa åtgärder medan utredningen fortsätter. Uppföljningen bör visa hur länge tillfälliga stopp består, varför handläggningen drar ut på tiden och hur ärendena slutligen avgörs. Det ger möjlighet att upptäcka återkommande brister och bedöma om ytterligare förändringar behövs. Sverige behöver både fungerande naturvård och ett aktivt skogsbruk. För det krävs förtroende mellan markägare och myndigheter. Staten ska kunna motivera ett ingripande, stå för sin bedömning och ge besked i rimlig tid. Att värna äganderätten innebär också att värna företagarens möjlighet att planera sin framtid.

Magdalena Hermelin (M)